

Bryssel, 6. lokakuuta 2026
(OR. en)

14071/26

ECOFIN 1270
CLIMA 511
FIN 1401
ENV 1186
ENER 629
COMPET 1170
CADREFIN 420
ECB
EIB

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	2. lokakuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2026) 525 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE Asetuksen (EU) 2021/1229 16 artiklan mukainen kertomus oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin mukaisen julkisen sektorin lainajärjestelyn täytäntöönpanosta vuonna 2026

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2026) 525 final.

Liite: COM(2026) 525 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 2.10.2026
COM(2026) 525 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Asetuksen (EU) 2021/1229 16 artiklan mukainen kertomus oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin mukaisen julkisen sektorin lainajärjestelyn täytäntöönpanosta vuonna 2026

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Asetuksen (EU) 2021/1229 16 artiklan mukainen kertomus oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin mukaisen julkisen sektorin lainajärjestelyn täytäntöönpanosta vuonna 2026

1. JOHDANTO SEKÄ KERTOMUKSEN LAAJUUS JA TARKOITUS

Komissio perusti vuonna 2020 oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin osana Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelman¹ sen varmistamiseksi, että yksikään ryhmä tai alue ei jää jälkeen ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisessä. Mekanismin ensisijaisena tavoitteena on tukea ja auttaa eniten kärsineitä alueita ja ihmisiä lieventämällä siirtymän sosioekonomisia kustannuksia. Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi koostuu kolmesta pilarista, jotka ovat 1) oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, 2) InvestEU-ohjelman erityinen oikeudenmukaisen siirtymän järjestely ja 3) julkisen sektorin lainajärjestely.

Tässä viidennessä vuotuisessa täytäntöönpanokertomuksessa², joka on laadittu asetuksen (EU) 2021/1229 16 artiklan 3 kohdan³ (toisin sanoen lainajärjestelyasetuksen⁴ kyseisen kohdan) mukaisesti, keskitytään kolmanteen pilariin. Tarkoituksena on antaa tietoa lainajärjestelyn täytäntöönpanossa tähän mennessä saavutetusta edistyksestä.

Tämä kertomus on kumulatiivinen ja kattaa ajanjakson lainajärjestelyn täytäntöönpanon alusta 19. päivään kesäkuuta 2026. Vuoden 2026 jäljelle jäävästä osasta raportoidaan seuraavassa kertomuksessa lainajärjestelyn raportointivelvoitteiden mukaisesti.

Kertomuksessa annetaan tietoa i) lainajärjestelyä koskevan ensimmäisen ehdotuspyynnön tuloksista, toisen ehdotuspyynnön ensimmäisestä määräpäivästä ja määrärahojen kumulatiivisesta kokonaiskäytöstä, ii) teknisestä avusta ja iii) seuraavista vaiheista.

1.1. Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin mukaisen julkisen sektorin lainajärjestelyn oikeudellinen ja talousarviokehys

Lainajärjestely perustettiin 14. heinäkuuta 2021 asetuksella (EU) 2021/1229.

Lainajärjestelyn yleisenä tavoitteena on vastata vakaviin sosiaalisiin, taloudellisiin ja ympäristöön liittyviin haasteisiin, jotka johtuvat siirtymisestä kohti asetuksessa (EU) 2021/1119⁵ vahvistettuja EU:n vuoden 2030 ilmasto- ja energiatavoitteita ja tavoitetta EU:n ilmastoneutraaliudesta viimeistään vuoteen 2050 mennessä, alueellisissa oikeudenmukaista siirtymää koskevissa suunnitelmissa⁶ yksilöityjen EU:n alueiden hyödyksi.

¹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – *Kestävä Eurooppa -investointiohjelma – Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelma*, COM(2020) 21 final, 14.1.2020.

² [Ensimmäinen täytäntöönpanokertomus](#) toimitettiin Euroopan parlamentille ja neuvostolle 7.2.2023, [toinen](#) 21.11.2023, [kolmas](#) 30.9.2024 ja [neljäs](#) 6.10.2025.

³ Lainajärjestelyasetuksen 16 artiklan 3 kohdassa todetaan: ”Komissio antaa kertomuksen lainajärjestelyn täytäntöönpanosta viimeistään 31 päivänä lokakuuta kunakin kalenterivuotena alkaen vuodesta 2022. Kyseisessä kertomuksessa annetaan tietoja lainajärjestelyn toteuttamisasteesta sen tavoitteiden, edellytysten ja tulosindikaattoreiden osalta.”

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1229, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2021, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin mukaisesta julkisen sektorin lainajärjestelystä (EUVL L 274, 30.7.2021).

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1119, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2021, puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki) (EUVL L 243, 9.7.2021).

⁶ Alueelliset oikeudenmukaista siirtymää koskevat suunnitelmat on määritelty oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta 24 päivänä kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1056 11 artiklassa (EUVL L 231, 30.6.2021).

Lainajärjestelyn erityistavoitteena on lisätä julkisen sektorin investointeja, joilla vastataan alueellisissa oikeudenmukaista siirtymää koskevissa suunnitelmissa yksilöityjen alueiden kehittämistarpeisiin. Järjestely helpottaa sellaisten hankkeiden rahoittamista, jotka eivät tuota riittävää tulovirtaa investointikustannustensa kattamiseen, ja näin vältetään vaihtoehtoisista resursseista mahdollisesti saatavan tuen ja investointien syrjäyttäminen.

Tukea on saatavilla monenlaisiin investointeihin. Lainajärjestelystä voidaan tukea investointeja uusiutuvaan energiaan, vihreään ja kestävään liikkuvuuteen, vihreän vedyn edistämiseen, tehokkaisiin kaukolämpöverkostoihin, julkiseen tutkimukseen, digitalisaatioon, älykkään jäte- ja vesihuollon ympäristöinfrastruktuuriin sekä kansanterveysaloitteisiin.

Lainajärjestelystä voidaan tukea myös kestäväää energiaa, energiatehokkuutta ja integrointia koskevia toimenpiteitä, mukaan lukien rakennusten kunnostus- ja muutostyöt, kaupunkialueiden uudistamista ja elvyttämistä, kiertotalouteen siirtymistä, maan ja ekosysteemin saneerausta ja puhdistamista – ottaen huomioon aiheuttamisperiaate – ja biologista monimuotoisuutta sekä lisä- ja uudelleen koulutusta, ammatillista koulutusta ja sosiaalista infrastruktuuria, mukaan lukien hoivapalvelut ja sosiaalinen asuntotuotanto.⁷

Lainajärjestelyasetuksessa vahvistetaan yhteensä 1,525 miljardin euron enimmäismäärärahat lainajärjestelyn avustusosuuteen sisältyvälle EU:n tuelle (mukaan lukien tekninen apu ja neuvontatuki). Näitä kokonaismäärärahvoja supistettiin 150 miljoonalla eurolla vuonna 2024 vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehiksen tarkistuksen seurauksena ja 175 miljoonalla eurolla vuonna 2025 InvestEU-ohjelman vahvistamiseen pyrkivän koontiasetuksen (EU) 2025/2005⁸ hyväksymisen jälkeen. Uudelleenkohdentamisten jälkeen lainajärjestelyn käytettävissä olevat enimmäismäärärahat ovat 1,2 miljardia euroa.

Lainajärjestelyssä rahoituskumppanina toimivan Euroopan investointipankin (EIP) myöntämät lainat yhdistetään EU:n myöntämiin avustuksiin julkisyhteisöjen ja julkisen sektorin elinten esittämien hankkeiden tukemiseksi ehdotuspyyntöjen perusteella. EIP myöntää lainajärjestelyn lainaosuuteen enintään kuusi miljardia euroa. EIP tarjoaa lainajärjestelyn puitteissa kolmentyyppisiä lainoja: investointilainoja (EIP:n suoraan rahoittamat erilliset hankkeet), puitelainoja (joita kutsutaan myös lainaohjelmiksi ja joilla rahoitetaan suoraan useita ennalta määrättyjä hankkeita) ja välitettyjä lainoja, joilla rahoitetaan pienempiä hankkeita EIP:n rahoituksen välittäjien kautta.

Euroopan ilmasto-, infrastruktuuri- ja ympäristöasioiden toimeenpanoviraston (CINEA) hallinnoima avustusosuus on rahoitusta, joka ei perustu kustannuksiin, ja sen määrä määritetään kiinteänä prosenttiosuutena lainasta. Osuus on 15 prosenttia – tai 25 prosenttia, jos hanke toteutetaan vähemmän kehittyneellä alueella.⁹ Näin ollen avustuksen myöntäminen riippuu EIP:n tai sen rahoituksen välittäjien hyväksymästä rahoituksesta.¹⁰ Ensimmäisessä, vuoden 2025 loppuun asti avoinna olleessa ehdotuspyynnössä käytettävissä olevat määrärahat jaetaan kansallisiin osuuksiin oikeudenmukaisen siirtymän rahaston määrärahojen kohdentamissuhteiden perusteella. Toisessa ehdotuspyynnössä, joka koskee kautta 2026–2027, käyttämättä jääneet kansalliset määrärahat yhdistetään ilman kansallisia osuuksia.

⁷ Ks. lainajärjestelyasetuksen johdanto-osan 6 kappale.

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2025/2005, annettu 16 päivänä joulukuuta 2025, asetusten (EU) 2015/1017, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695 ja (EU) 2021/1153 muuttamisesta asetuksen (EU) 2021/523 mukaisen EU:n takuun tehostamiseksi ja raportointivaatimusten yksinkertaistamiseksi.

⁹ Ks. lainajärjestelyasetuksen 11 artikla.

¹⁰ Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin avustussopimusmallin 18 artikla, saatavilla [rahoitus- ja tarjousportaaliissa \(europea.eu\)](https://europea.eu).

2. LAINAJÄRJESTELYN TÄYTÄNTÖÖNPANO

2.1. Lainajärjestelyn ensimmäisen ehdotuspyynnön (2022–2025) tulokset

Tässä 19. heinäkuuta 2022 käynnistetyssä ehdotuspyynnössä on jätetty 73 ehdotusta, joista 56 on todettu tukikelpoisiksi, ja niistä lainajärjestelyn arviointikomitea on valinnut rahoitettaviksi 45. Ehdotuspyynnön tulokset esitetään kunkin määräpäivän mukaan jaoteltuina liitteessä 1. Avustussopimuksissa ja rahoitettaviksi valituissa hakemuksissa, joista ei ole vielä allekirjoitettu sopimusta, annettujen tietojen mukaan määrä vastaa arviolta 482:ta miljoonaa euroa komission myöntämiä avustuksia.

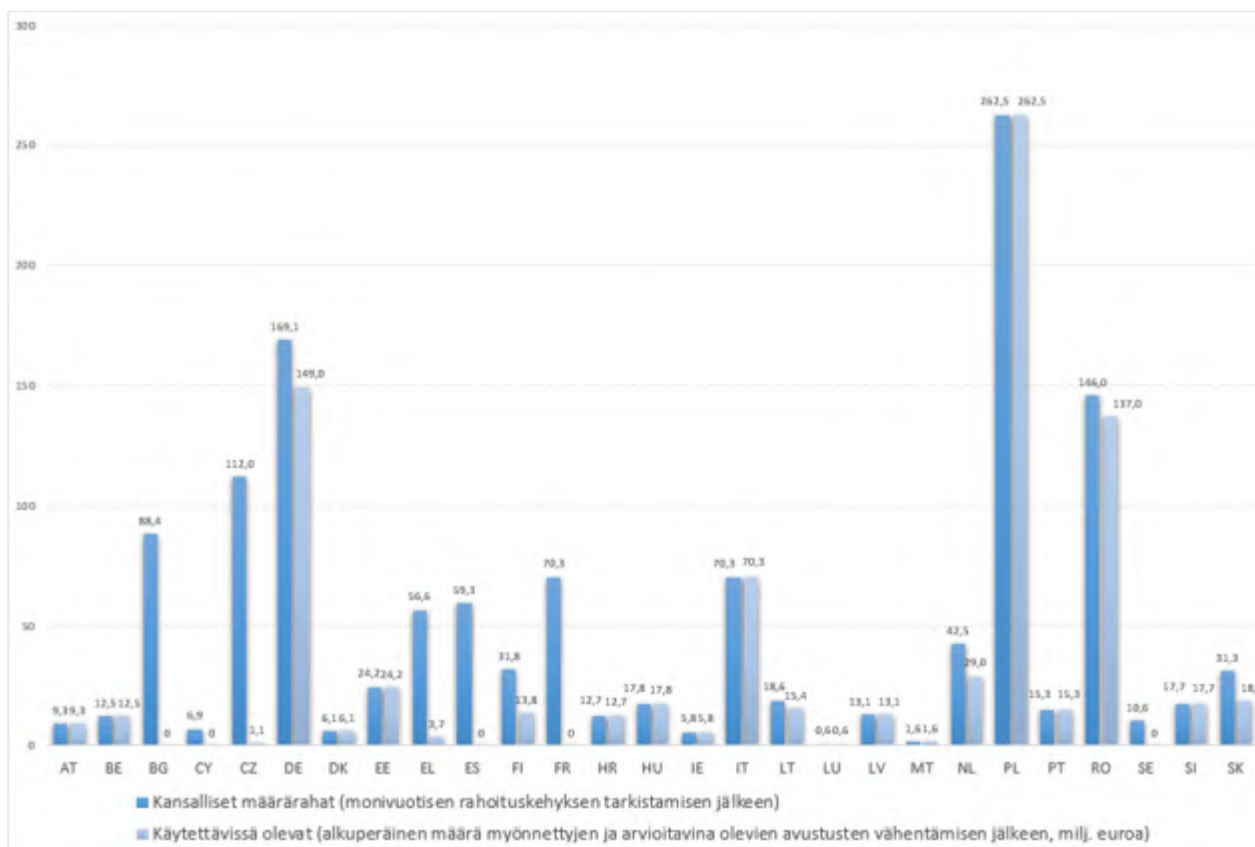
Vuoden 2026 kesäkuussa avustussopimuksia oli allekirjoitettu 26 hankkeessa (ks. tarkemmat tiedot kohdassa 2.4), ja niiden kokonaisarvo on noin 337,5 miljoonaa euroa lainajärjestelyn avustusosuuteen sisältyvää EU:n tukea. Nämä avustukset yhdistetään EIP:n myöntämään rahoitukseen, joka on noin 1,9 miljardia euroa lainoina. Lisäksi tuetuissa hankkeissa otetaan käyttöön lisää rahoitusta hanketasolla, muun muassa rahoitusosuus kansallisista, alueellisista ja paikallisista julkisista varoista sekä tarvittaessa yksityisistä rahoituslähteistä. Allekirjoitettujen toimien odotetaan saavan liikkeelle kaikkiaan yli 3,2 miljardin euron investoinnit.

Tulokset vahvistavat väliarvioinnin¹¹ havaintojen mukaisesti avustusosuuden vipuvaikutuksen lainajärjestelyssä. Avustustuki täydentää EIP:n lainaa, mikä tekee julkisen sektorin investoinneista taloudellisesti kannattavia rahaston soveltamisalaan kuuluvilla alueilla ja edistää lisärahoitusta hanketasolla.

Bulgarian, Espanjan ja Ranskan kansalliset rahoitusosuudet on kohdennettu kokonaisuudessaan, ja Ruotsin, Kyproksen ja Tšekin osuudet on kohdennettu lähes kokonaan.

¹¹ Euroopan komissio, *Study to support the interim evaluation of the Public Sector Loan Facility (PSLF) – Final Report*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg, 2025, DOI: 10.2776/8746618.

Kaavio 1: Kansalliset rahoitusosuudet ja niiden käyttö myönnettyjen tai arvioitavina olevien avustusten perusteella¹²

Lainajärjestely on uusi väline, joten tiedotustoimet olivat keskeisessä asemassa ensimmäisen ehdotuspyynnön toteuttamisen yhteydessä. Alkuvaiheessa käyttöönotto oli vähäistä, mikä johtui lainajärjestelyn uutuudesta, vaikeudesta yhdistää EU:n avustus perinteisiä EU:n avustuksia koskevaan EIP:n lainaan sekä eroista mahdollisten edunsaajien lainanottokyvyssä ja hallinnollisissa edellytyksissä eri jäsenvaltioissa. Näitä seikkoja pidettiin myös väliarvioinnissa tekijöinä, jotka vaikuttivat käyttöönoton toteutustahtiin ja maantieteelliseen jakautumiseen ensimmäisen ehdotuspyynnön aikana. Komissio toteutti yhdessä EIP:n kanssa kohdennettua viestintää lisätäkseen lainajärjestelyn näkyvyyttä, parantaakseen sidosryhmien tietoja lainajärjestelystä sekä tukeakseen mahdollisia edunsaajia hakumenettelyn aikana.

Kaikkiin jäsenvaltioihin otettiin yhteyttä, ja niille ehdotettiin tiedotustilaisuuksien järjestämistä, jotta voitaisiin esitellä lainajärjestelyn tärkeimpiä piirteitä ja hakumenettelyä. Lisäksi viestintätoimia kohdennettiin mahdollisiin edunsaajiin, jotka toimivat useilla eri julkisten palvelujen aloilla, muun muassa yhteistyössä Brysseliin sijoittautuneiden yhdistysten ja alakohtaisten verkostojen kanssa.

Toimia täydennettiin jatkuvalla viestinnällä tapahtumissa, kokouksissa, julkaisuissa ja sosiaalisessa mediassa sekä kohdennettujen materiaalien avulla ja EIP:n tarjoamalla neuvontatuella, jolla edistettiin toteutusvalmiiden hankkeiden tarjonnan kehittämistä. Lainajärjestelyn tunnettuuden lisääntyminen näkyy paitsi siinä, että järjestelyn käyttöönotto on kehittynyt, myös siinä, että

¹² Kansallisissa kohdennuksissa otetaan huomioon vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehiksen tarkistuksen mukaiset mukautukset. Käytettävissä olevat määrärahat vastaavat jäljellä olevia kansallisia määrärahoja sen jälkeen, kun niistä on vähennetty tämän kertomuksen laatimisajankohtana myönnettävät tai arvioitavina olevat avustukset.

hankkeiden toteuttajat ottavat entistä enemmän yhteyttä komissioon ja sen kumppaneihin saadakseen neuvontaa lainajärjestelystä.

Näillä toimilla on vahvistettu käsiteltävinä olevien hakemusten kehittymistä ajan mittaan ensimmäisen ehdotuspyynnön päättymisvaiheessa ja toisen ehdotuspyynnön käynnistämisvaiheeseen tultaessa.

2.2. Lainajärjestelyn toinen ehdotuspyyntö

Lainajärjestelyn toinen ehdotuspyyntö käynnistettiin lokakuussa 2025. Ehdotuspyyntö on avoin kaikille jäsenvaltioille kilpailupohjalta ilman ennalta varattuja kansallisia osuuksia, ja se kattaa kauden 2026–2027. Ehdotuspyynnön käynnistämisen jälkeen järjestettiin tiedotuspäivä 14. marraskuuta 2025.

Pyyntö herätti suurta kiinnostusta ensimmäisenä määräpäivänään, 27. tammikuuta 2026. Kaikkiaan kymmenestä jäsenvaltiosta (DE, FR, CZ, CY, EL, ES, IE, IT, RO ja SE) tulevat hakijat toimittivat 30 ehdotusta, joiden kumulatiivinen avustuspyyntö oli 1,24 miljardia euroa. Ehdotusten käsiteltäväksi ottamisen edellytysten ja kelpoisuusperusteiden arvioinnin perusteella 21 ehdotuksen katsottiin olevan hyväksyttäviä ja tukikelpoisia. Näiden ehdotusten hakijat tulivat kuudesta jäsenvaltiosta (CY, CZ, EL, ES, FR ja SE), ja niiden pyytämät avustukset olivat yhteensä noin 783 miljoonaa euroa.

Kaikille 21 hyväksyttävälle ja tukikelpoiselle ehdotukselle tehtiin komissiossa tekninen arviointi. Ehdotuksista 18 läpäisi arviointikynnykset, ja niihin pyydetty avustusten määrä oli yhteensä 633 miljoonaa euroa. Kolmea ehdotusta, joihin pyydettiin yhteensä 150 miljoonaa euroa, ei hyväksytty, koska ne eivät saavuttaneet yhdessä tai useammassa myöntämisperusteessa vaadittuja pistemääriä.

Ehdotuspyynnön sääntöjen mukaisesti ehdotukset asetettiin paremmuusjärjestykseen arvioinnin pistemäärien mukaisesti. Jos pistemäärät olivat samat, etusijalle asetettiin alenevassa järjestyksessä i) vähemmän kehittyneillä alueilla sijaitsevat hankkeet, ii) EU:n ilmasto- ja energiatavoitteita suoraan edistävät hankkeet ja iii) sellaisten hakijoiden esittelemät hankkeet, joilla on vakiintuneet hiilestä irtautumista koskevat suunnitelmat.

Rahoitettavien ehdotusten ja varallaololuetteloon sijoitettujen ehdotusten lopullinen määrä riippuu käytettävissä olevista määrärahoista, kuten kohdasta 2.3 käy ilmi.

2.3. Kumulatiivinen täytöntöönpano kokonaisuudessaan

Toisessa ehdotuspyynnössä hyväksytyihin ehdotuksiin pyydetty avustusten määrä, yhteensä 633 miljoonaa euroa, ylittää tässä vaiheessa ensimmäisen ehdotuspyynnön jälkeen jäljellä olevat määrärahat (354,92 miljoonaa euroa). Valintapäätöksen jälkeen varattujen määrärahojen tosiasiallinen käyttö riippuu useista tekijöistä, muun muassa allekirjoitettujen EIP:n lainojen tosiasiallisesta määrästä ja mukautuksesta avustushakemusten ehdotusten soveltamisalaan.

Näin ollen rahoitusta voidaan jo myöntää paremmuusjärjestyksessä seitsemälle ensimmäiselle hankkeelle. Loput arviointikomitean valitsemat 11 hanketta asetetaan varallaololuetteloon odottamaan tulevien ESIR-rahastosta takaisin maksettavien varojen saataville tuloa.

Myös seuraavat hakemusten jättämisen määräajat määritetään tulevien ESIR-rahastosta takaisin maksettavien varojen saataville tulon perusteella.

2.4. Lainajärjestelystä rahoitetut hankkeet

Tuetut hankkeet kuvastavat lainajärjestelyasetuksen mukaisten tukikelpoisten toimien laajaa soveltamisalaa ja ovat linjassa oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin tavoitteiden kanssa.

Investoinneissa keskitytään erityisesti seuraaviin: kestävä liikkuminen, jonka osuus allekirjoitetuista avustuksista on suurin (noin 131,8 miljoonaa euroa), mukaan lukien rautateiden nykyaikaistaminen, raitioteiden laajentaminen ja päästöttömät liikennejärjestelmät, energiatehokkuus ja energiainfrastrukturi, kuten kaukolämpöverkot ja sähköjärjestelmien parannukset, kaupunkiuudistukset ja kaupunkialueiden elvyttäminen, mukaan lukien julkisen infrastruktuurin nykyaikaistaminen, sosiaalinen infrastrukturi, kuten koulut, terveydenhoitolaitokset ja asunnot, sekä vesi- ja jätehuoltoinfrastrukturi. Liitteessä 2 on yksityiskohtainen luettelo tähän mennessä rahoitetuista hankkeista.

Tässä vaiheessa hankkeista on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön viisi. Ne ovat konkreettisia esimerkkejä lainajärjestelyn puitteissa toteutetuista hankkeista. Niihin kuuluvat Ranskassa toteutettu kestävä kaupunkiliikenteen hanke raitiotien laajentamiseksi sekä neljä Tšekissä toteutettua hanketta, jotka liittyivät rautatieinfrastruktuurin nykyaikaistamiseen, kaupunkialueiden elvyttämiseen, energiatehokkuuden parantamiseen ja sosiaaliseen infrastruktuuriin.

Kaikkiaan 26 allekirjoitetusta avustussopimuksesta 21 hanketta on lainatyypiltään investointilainoja ja viisi perustuu lainaohjelmaan.¹³ Kesäkuussa 2025 allekirjoitettiin ensimmäinen välitettyyn lainaan liittyvä avustussopimus, jossa Tšekin kansallinen kehityspankki myöntää lainan EIP:n varoista.

Lainajärjestelyasetuksessa edellytetään, että komissio raportoi seuraavista keskeisistä tulosindikaattoreista: hiilidioksidipäästöjen vähennys, luotujen työpaikkojen määrä ja saavutettujen henkilöiden määrä. Lainajärjestelyn edunsaajien antamien tietojen perusteella hiilidioksidipäästöjen vähennysten arvioidaan olevan 204 621 tonnia vuodessa. Lainajärjestelystä rahoitettavissa hankkeissa odotetaan syntyvän 11 577 työpaikkaa, ja niiden odotetaan hyödyttävän yli seitsemää miljoonaa ihmistä, koska niillä vastataan aluekehitystarpeisiin. Liitteessä 3 esitetään lainajärjestelyasetuksen liitteen II mukaisesti jäsennellyt ja yhteen kootut keskeiset tulosindikaattorit.

3. NEUVONTATUKI

EIP:n neuvontapalveluja on saatavilla InvestEU-neuvontakeskuksesta tukikelpoisten hankkeiden valmistelua, kehittämistä ja täytäntöönpanoa varten.¹⁴ Lainajärjestelyn tueksi annettua neuvontaa oli annettu 19. kesäkuuta 2026 mennessä edunsaajille Bulgariassa, Espanjassa, Irlannissa, Itävallassa, Kreikassa, Kyproksessa, Ranskassa, Romaniassa, Ruotsissa, Saksassa, Slovakiassa, Suomessa, Tanskassa ja Tšekissä.¹⁵ Neuvonta-apua oli annettu 22,5 miljoonalla eurolla. Luettelo neuvontatoimeksiannoista on liitteessä 4.

EIP:n neuvontapalvelujen tuki suunniteltiin ja mukautettiin yksittäisten hankkeiden toteuttajien erityistarpeisiin, ja se vaihteli aina sopivien hankkeiden yksilöimistä koskevista yleisistä ohjeista ja investointiohjelmien valmistelun alkuvaiheen tuesta hankkeiden kehittämiseen liittyvään neuvontaan ja lainajärjestelyn avustusten hakemiseen liittyvään tukeen. Lisäksi EIP on osallistunut tietojen levittämiseen, arviointiin ja seulontaan sellaisten hankkeiden yksilöimiseksi ja tukemiseksi, jotka voisivat hyötyä lainajärjestelystä saatavasta rahoituksesta.

¹³ Epäselvyyksien välttämiseksi EIP:n rahoitusta välitettynä lainana saavia hankkeita käsitellään erillishankkeina.

¹⁴ Ks. lisätietoja lainajärjestelyn täytäntöönpanoa koskevan ensimmäisen kertomuksen kohdassa 2.1.4 ja lainajärjestelyn täytäntöönpanoa koskevan toisen kertomuksen kohdassa 2.2.

¹⁵ Osa Kreikassa, Kyproksessa ja Ranskassa toteutetuista neuvontatoimista oli käynnistetty ennen lainajärjestelyn käyttöönottoa, joten ne rahoitettiin muista lähteistä, kuten Euroopan investointineuvontakeskuksesta (Kreikka) ja InvestEU-neuvontakeskuksen kestävä infrastruktuurin ikkunasta (Kypros ja Ranska).

Vastatakseen tarpeeseen vauhdittaa lainajärjestelyn tuen kysyntää EIP on toteuttanut neuvontatoimia seuraavien viiden toimintalinjan mukaisesti:

- i. **suora neuvontatuki** yksittäisille hankkeiden toteuttajille ja erillisten investointilainojen lainanottajille tarjoamalla monenlaisia neuvontapalveluja valmistelu- ja täytäntöönpanovaiheissa, mukaan lukien avustushakemuksiin liittyvä apu
- ii. **valmiuksien kehittämiseksi annettava tuki** pankkisektorin ulkopuolisille laitoksille, jotka tavallisesti toimivat pienempien hankkeiden yhteenkokoajina, hallinnollisten ja toiminnallisten valmiuksien kehittämiseksi, jotta laitokset voivat tehokkaasti seuloa, valita, priorisoida, seurata tai muuten koordinoita useita osahankkeita
- iii. **epäsuora neuvontatuki** välitettyjen lainojen tai puitelainojen lopullisille edunsaajille tarjoamalla standardoituja tukipaketteja, jotka on suunniteltu parantamaan ehdotusten vakautta ja sovellettavien lainanantopolitiikkojen noudattamista
- iv. **markkinakehitysneuvonta** jäsenvaltioiden tasolla lainajärjestelyn tuen mahdollisen kysynnän tunnistamiseksi ja sen määrittämiseksi, ovatko lainajärjestelystä saatavilla olevat rahoitustuotteet sopivia
- v. **seulonta, arviointi ja tietojen levittäminen** lainajärjestelyn käytön edistämiseksi, sopivien hankkeiden yksilöimiseksi ja priorisoimiseksi sekä lainajärjestelyn avustushakemuksia koskevien yleisten ohjeiden antamiseksi.

InvestEU-neuvontakeskuksen kautta tarjottavien EIP:n palvelujen lisäksi komissio alkoi Tšekin, Kreikan ja Slovakian pyynnöstä tarjota konsulttipalveluja lisätäkseen tietoisuutta lainajärjestelystä sekä yksilöidäkseen ja kehittääkseen hanke-ehdotuksia. Komissio antoi Tšekille teknistä apua, ja Slovakiaa tuetaan teknisen tuen välineen¹⁶ kautta. Molempien sopimusten mukaisesti tarjotaan monenlaisia palveluja, muun muassa tietoisuuden lisäämistä, mahdollisten edunsaajien mobilisointia alueellisten oikeudenmukaista siirtymää koskevien suunnitelmien kattamilla alueilla sekä hankeideoiden seulomista.

Kreikka sai teknisen tuen välineestä laajempaa tukea kaikkien kolmen oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin pilarin täytäntöönpanossa. Kreikka pyysi myös oikeudenmukaisen siirtymän foorumin Groundwork-ohjelmasta¹⁷ tukea hankkeiden yksilöimiseen ja myöhempään Peloponnesoksen alueella järjestettävien hankkeiden rahoitusta koskevien hanke-ehdotusten laatimiseen.

Komissio ja EIP osallistuvat konsultointitoimeksiantojen täytäntöönpanon seurantaan varmistaakseen, että ne sopivat yhteen edunsaajajäsenvaltioissa toteutettavien muiden neuvontatoimien kanssa.

4. SEURAAVAT VAIHEET

Seuraavat hakemusten jättämisen määräajat päätetään ESIR-rahastosta lainajärjestelyyn takaisin maksettavien varojen saataville tulon perusteella.

¹⁶ Teknisen tuen väline, ”[TSI – How it works](#)” – Reforms and Investments – Euroopan komissio.

¹⁷ ”[JTP Groundwork](#)”.

5. PÄÄTELMÄT

Julkisen sektorin lainajärjestelyllä pyritään varmistamaan, että siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen tapahtuu oikeudenmukaisella ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla, kun otetaan huomioon julkisen sektorin keskeinen rooli markkinoiden toimintapuutteiden korjaamisessa.

Lainajärjestelyn ensimmäinen ja toinen ehdotuspyyntö on käynnistetty ja järjestelyn määrärahat on otettu lähes kokonaan käyttöön, minkä lisäksi valmisteilla on lisää mahdollisia hankkeita. Tätä kehitystä olisi tarkasteltava myös väliarvioinnissa määritettyjen, toteuttamisesta saatujen kokemusten valossa. Alkuperäiseen käyttöönottoon vaikuttivat järjestelyn uutuus, vaikeus yhdistää EU:n avustustuki muuna kuin sekarahoituksena tarjottavia EU:n avustuksia koskevaan EIP:n lainaan, jäsenvaltioiden ja julkisten toteuttajien väliset erot lainanottokyvyssä ja hallinnollisissa valmiuksissa sekä muiden rahoituslähteiden saatavuus. Samanaikaisesti arvioinnissa korostettiin, että tietoisuuden lisäämisen, neuvontatuen ja pitkälle kehitettyjen hankejatkumoiden asteittaisen kehittämisen odotettiin tukevan kysynnän vahvistumista ajan mittaan. Näin ollen neuvontapalveluilla on ollut tärkeä asema mahdollisten edunsaajien auttamisessa sopivien hankkeiden tunnistamiseksi, hankkeiden valmiusasteen parantamiseksi ja lainajärjestelyn vaatimusten ymmärtämiseksi.

Lainajärjestelyn arviointikomitea oli valinnut 19. kesäkuuta 2026 mennessä kaikkiaan 63 hankeehdotusta, jotka vastasivat avustuksen määrältään arviolta noin 1,1:tä miljardia euroa ja joiden vastaava lainamäärä oli noin 5,5 miljardia euroa. Avustussopimuksia on allekirjoitettu yhteensä 26, ja niitä vastaavien hankkeiden täytäntöönpano on alkanut.

Komissio jatkaa yhteistyötä EIP:n kanssa lainajärjestelyn mahdollisuuksien maksimoimiseksi toisen ehdotuspyynnön yhteydessä. Seuraava hakemusten jättämisen määräaika päätetään ESIR-rahastosta takaisin maksettavien varojen saataville tulon mukaan.